

AZ „ALTERA PARS”

Válasz helyett

A nem-indexelt eponimikus hivatkozottság szakirodalmi jelenségével foglalkozó cikksorozatam összefoglaló, ötödik közleménye után *Válas György* bírálatot jelentetett meg a lap 1991/11. füzetében. Az okkal feltételezett szerzői válasz technikai késedelmének csökkentése, a várható vita időbeli elhúzódsának elkerülése érdekében a Szerkesztőség a bíráló írás kéziratát a folyóirat-szerkesztés nemzetközi szokásai szerint eljárva, a közlés előtt megküldötte nekem. A szerzői válasz így időben elkészülhetett, és némi késéssel ugyan – amit a kivételesen hiányzó beérkezési dátum nem jelez – most, a lap ez évi 4. füzetében megjelent.

A szerzői választ tartalmazó füzet borítójának belső oldalán, a szerkesztőségi tárcában, a Szerkesztőség úgy hívja fel az olvasók figyelmét a szerzői válaszra, hogy egyúttal azonnal jelzi: *Válas György* újabb, immár erre az éppen most publikált szerzői válaszra vonatkozó bíráló írását a lap következő számában közli. Az ezt a bejelentést követő mondatban pedig az olvasók ezt olvashatják, idézem: „A szerkesztőség annak érdekében, hogy megőrizze a lap tematikai arányait, arra kéri a feleket, hogy a lovagi tornának vessenek véget...”.

A lovagiasságra apelláló kérés azonban – ebben a helyzetben – nyilvánvalóan és ténylegesen csak „a felek” egyikének: csak nekem, az eredeti, a megbírált közlemény szerzőjének szól. Alátámasztja ezt a nyilvánvaló tény, hogy a Szerkesztőség ebben az esetben már nem tartotta szükségesnek, hogy a *Válas*-féle újabb bíráló írás kéziratát legalább annak közlésre való elfogadásakor megküldje nekem, szerzői válasz megírása céljából.

Tegyük fel – ténybeli alap nélkül, viszont lovagiasan –, hogy ez véletlen mulasztás volt. Az viszont már nem véletlen mulasztás, hanem tényleges tett, hogy a Szerkesztőség akkor, ugyanakkor kéri fel nyilvánosan „a feleket” a vita közérdekből történő befejezésére, amikor az egyik, és pedig a bíráló „fél” újabb kritikájának gyors közlését jelenti be a nyilvánosságnak. A Szerkesztőség tehát valójában arra kéri az eredeti, a megbírált közlemény szerzőjét, és csak őt, hogy közérdekből ne éljen az őt mint eredeti szerzőt minden vitában mindvégig megillető szerzői válasz jogával.

A szerkesztőségi gesztus egyértelmű és ez az értelme. Minden más értelemhez ugyanis a Szerkesztőségnek azt megelőzően kellett volna „a feleket” a

vita befejezésére kérni, hogy a bíráló újabb bíráló írásának a közlését a maga részéről már elhatározta – de legalábbis mielőtt annak a maga részéről már elhatározott közlését az olvasóknak nyomtatásban bejelentette. Ebben az esetben szólt volna a kérés „a felek” mindegyikének, mindkét félnek.

A Szerkesztőség nem így cselekedett. Egyoldalú gesztusával az eredeti szerző számára méltatlanul egyoldalú helyzetet teremtett.

Mindezt megírtam a szerkesztőségi tárca aláírójának címzett levélben. Levelemre választ nem kaptam. Ezért úgy határoztam, hogy ebben az egyoldalú, számomra méltatlan helyzetben nem válaszolok az újabb bíráló írásra.

Így – és ezért – a szerkesztőségi gesztus is elérte célját.

1992. május 31.

Kézhez véve ma a lap ez évi 5. füzetét és elolvasva a bírálónak a Szerkesztőség által előre jelzett újabb bíráló írását, nem találtam benne olyan tárgyyszerű – objektív – mozzanatot, amely fent jelzett előzetes elhatározásom megmáskísására ösztönözne vagy kényserítene.

Szerzői válasz esetén azonban – hasonlóan az előző bíráló írás megtörtént korrigálásához – természetesen rá kellene mutatni ennek az újabb bíráló írásnak már ismerős logikai és szakmai hibáira, a mentális megértés képességének vagy szándékának hiányára, a fogalmi gondolkodás és a bizonyításelmélet normáinak semmibevevására, az ezeken az intellektuális hibákon alapuló, ezeket követő alaptalan triumfálásokra.

Mindazokra az eszmei félrelépésekre tehát, amelyek – belátásuk esetén – csak bocsánatos bűnnek minősülnek az olyan bírálónál, aki saját kinyomtatott kijelentése szerint maga sem veszi komolyan „könnyed kiruccanását” erre a szakterületre, amellyel a saját szavai szerint csupán komolytalan flörtbe kezdett.

Szerzői válasz hiányában azonban ennek a szükséges korrigáló szellemi munkának az elvégzése az olvasókra hárul.

1992. június 12.

Száva-Kováts Endre